

УДК 911.3

Шилкіна А.О.

**РОЗРОБКА ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ПІДГОТОВКИ ДО ЄВРО 2012**

В даній статті розглянуті основні туристичні маршрути, що готуються до чемпіонату Євро 2012 та визначені ключові проблеми та перспективи розвитку туризму України в контексті проведення Євро 2012.

В статье рассмотрены основные туристические маршруты, которые готовятся к чемпионату Евро 2012 и определены ключевые проблемы и перспективы развития туризма Украины в контексте проведения Евро 2012.

This article describes the main tourist routes, preparing for Euro 2012 and identified key problems and prospects of tourism of Ukraine in the context of Euro 2012.

Актуальність теми: Туризм – це найдинамічніша галузь у світі, чинник економічного та культурного розвитку, захисту навколишнього середовища та історико-культурної спадщини. Вихід України на міжнародну арену як самостійної держави створює сприятливі умови для розвитку всіх напрямків туризму.

На сьогодні проблема формування туристичного іміджу України, особливо напередодні проведення Чемпіонату з футболу Євро-2012, є вельми актуальною і дає державі прекрасний шанс заявити Європі і всьому світові про власні туристичні можливості та провести вдалу обширну рекламну кампанію.

Метою написання даної статті є дослідження туристичних потужностей України та нових туристичних маршрутів, що розробляються до Євро – 2012, визначення перспектив розвитку туристичної галузі.

Аналіз досліджень і публікацій: Значна кількість вітчизняних та зарубіжних вчених приділяли свою увагу дослідженню особливостей та перспектив розвитку туризму в Україні. Зокрема Цибух В.І у своїх наукових дослідженнях окреслював глобальні тенденції і регіональні

особливості розвитку туризму в Україні, Білоус С. визначила організаційно-економічне забезпечення розвитку туризму в переддень Євро – 2012.

Виклад основного матеріалу: в 2010 р. Україну відвідало приблизно 21,1 млн. туристів. За даними Держкомстату Україна входить до числа перших десяти європейських країн за відвідуваністю. Найбільшою популярністю країна користується у туристів з Росії, Словаччини, Угорщини, Білорусії та Німеччини.

Зарубіжні гості прагнуть відвідати українські бальнеологічні курорти, а також історико-культурні центри - Київ, Львів, Одесу. Неабиякою популярністю користуються Українські Карпати.

В рамках підготовки до Євро – 2012 в Україні проводять заходи для забезпечення максимально комфортного перебування іноземних громадян на території країни.

Зокрема, в 2011 р. в містах, де проведуть матчі Євро-2012 – Києві, Львові, Донецьку і Харкові – відкриють 20 інформаційних туристичних центрів. Їх розмістять в аеропортах, на залізничних та автовокзалах, а також на центральних вулицях.

Консультанти центрів будуть безкоштовно надавати туристам необхідну довідкову інформацію – зокрема, про місто – у друкованому та електронному вигляді, підбирати для них оптимальні маршрути, а також продавати сувеніри.

Напередодні Чемпіонату Європи з футболу Євро-2012 Державна служба туризму і курортів бере участь у розробці нових туристичних маршрутів для численних зарубіжних гостей України. Нині презентовано більше 100 основних туристично-екскурсійних маршрутів, які можна запропонувати гостям та учасникам Євро – 2012, тривалістю від 3 до 12 годин та кількадемні – за бажанням туристів.

Відвідувачам чемпіонату пропонуватимуть маршрути, які по тематичних напрямках охоплюють примітні місця, пам'ятки історії, культури, архітектури і природи, а також пов'язані із життям та діяльністю видатних людей України.

Розроблені екскурсійні маршрути пролягають вздовж головних транспортних магістралей між містами-учасниками чемпіонату або носять радіальний характер з початком і закінченням екскурсії в одному місті, на відстані до 200 кілометрів та тривалістю не більше 10-12 годин.

Підготовлені презентації і технологічні карти туристично-екскурсійних маршрутів приймаючих міст – Києва, Донецька, Львова та Харкова.

Зокрема, у Києві та Київській області визначені наступні маршрути: «Трипільська культура на Київщині», «Вишгородський історико-культурний заповідник», «Київська Русь», «Київ часів козацтва», «Печерська фортеця», «Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник», «Архітектурні пам'ятки старого Києва», «Київ Шевченківський», «Тарасові шляхи», «Становлення української

державності 1917-1921 рр.», «Пам'яті голодомору», «Київ у другій світовій війні», «Київ стародавній і сучасний», «Українська ікона», «Київ – місто різних культур і релігій», «Видатний художник Михайло Врубель в Києві», «Наївне мистецтво Київщини», «По старому Подолу», «Історія однієї вулиці (Андріївський спуск)», «Місто над Дніпром», «Музей народної архітектури і побуту України (з. Пироговий)», «До міста музеїв Переяслав-Хмельницький», «Парення Києва», «Золоте сузір'я Київщини», «Від енеоліту до залізного століття», а також Київ православний, театральний, літературний, спортивний і музейний. Серед маршрутів також є екскурсії по підземеллях Києва, а також екскурсія до Чорнобиля.

В КМДА запропонували більш незвичайний спосіб ознайомлення іноземних туристів з Києвом – це польоти на повітряній кулі з гідом над містом та його прилеглими територіями.

Для Донецька і Донецької області розроблені наступні маршрути: "Юзовка-Донецьк: XVII-XXI, "Пам'ятники Святогорського історико-культурного заповідника", "Історія Української залізниці", "Сіло Червоне - батьківщина композитора Сергія Прокоф'єва", "Василь Стус і Алла Гориста в Донецьку", "Донецьк культурний", "Донецьк спортивний", "Хомуговський степ - незаймане місце природи", заповідник "Кам'яні могили", регіональний ландшафтний парк "Меотіда", "Соляне царство Соледача", "Великоанадольський ліс", "Артемівський завод шампанських вин".

Львів і Львівська область представлені такими маршрутами: "Львів - оглядова екскурсія", "Львівщина від палеоліту до залізного століття", "Галицько-волинське князівство", "Древньослов'янські святині Карпат", "Князевий Львів", "Львів за часів Австро-Угорщини і Польщі", "Становлення Української державності", "По вулицях середньовічного Львова", "Староруська дерев'яно-церковна архітектура", "Стародавня архітектура Львівщини", "Духовні святині", "По слідах пригод бравого солдата Швейка", "До цілющих витоків Прикарпаття", "В гірськолижну столицю Українських Карпат", "Львів - місто кави", а також Львів вірменський, єврейський, літературний, театральний, архітектурний, музейний; львівські парки, галереї, некрополі.

Також в області розробляють стратегію ефективного використання печер в туристичних цілях. Йдеться про цілорічне використання численних підземних лабіринтів не тільки фахівцями-спелеологами, але й організованими групами туристів.

Маршрути Харкова і Харківської області: оглядова екскурсія по Харкову, "Харківщина археологічна", "Поляки в Харкові", "Православні святині Харкова", "Перша столиця", "Харків літературний", "Харків творчий", "Архітектурна симфонія Харкова", "Чугуїв - місто І.Ю.Репіна", "На батьківщину Г.С.Сковороди".

Додаткові маршрути розроблені для Черкаської, Чернігівської, Запорізької, Івано-Франківської і Полтавської областей. Для Черкаської області розроблено три маршрути – це: „На батьківщину Богдана

Хмельницького”, „На батьківщину Тараса Шевченка”, „До Корсунь-Шевченківська”. Чернігівська область буде представлена екскурсійною програмою по Чернігову. З метою розвитку внутрішнього обласного туризму та в рамках підготовки до Євро-2012 розроблені нові туристичні маршрути міжрегіонального, національного та обласного значення в Запорізькій області: туристичні маршрути національного значення – «Археологічна давнина запорізьких степів», «Хортиця: погляд крізь віки» (по пам'ятках Національного заповідника «Хортиця»), «Січі Запорозькі», «Слідами тачанок Нестора Махна», «Запоріжжя: Євро-2012» Донецьк-Запоріжжя».

Туристичні маршрути обласного значення – «Місцями партизанської слави Запорізької області», «Нехай горить свіча скорботна: Голодомор 1932-1933 в Запорізькій області», «Запоріжжя мистецьке», «Світ дитячих захоплень».

В Івано-Франківську відкриють три туристичні маршрути: "Етюди старого Станиславова", "Храми Івано-Франківська", "Місто чотирьох епох". Такі назви нових туристичних маршрутів, які готують до "Євро 2012". Ці екскурсії підготовлені у рамках нового проекту міжнародної співпраці "Польща - Білорусь - Україна".

До чемпіонату Євро – 2012 активно готується Полтава та область. Швидкими темпами розвиваються активні види туризму – водний (маршрути по р. Ворскла, Псел, Сула), кінний, також зелений туризм.

Для гостей Євро – 2012 розроблені маршрути: «Дзвони собору» присвячений 75-м роковинам Голодомору 1932-1933 років; «Історичне Поле Полтавської битви» (м. Полтава); «Гоголем оспівана земля!» (сmt Диканька – с. Гоголеве Шишацького району – с. Великі Сорочинці – Миргород); «Історико-культурна спадщина монастирів Полтавщини» (м. Полтава – м. Лубни – с. Козельщина); «Дорогами Г.С.Сковороди» (с. Чорнухи); «Столиця стародавньої Скіфії – Гелон» (сmt Котельва – с. Більськ); «Миргород. Подорож до королеви мінеральних вод».

Та незважаючи на активний, з першого погляду, розвиток туристичної галузі, на загальнодержавному рівні в програмних та стратегічних документах, розподілі бюджетних коштів значна увага в процесі підготовки до Євро - 2012 приділена лише потенційним приймаючим містам чемпіонату, водночас інші регіони України практично відокремлені від загального процесу підготовки, що є помилковим, адже кожна область України має надзвичайний туристичний потенціал і щороку приймає досить велику кількість іноземних туристів.

Доцільно зазначити, що розробляючи велику кількість туристичних маршрутів та створюючи туристичні центри, дану галузь необхідно забезпечити висококваліфікованими кадрами – керівниками підприємств, менеджерами, адміністраторами, гідами, екскурсоводами. На даному етапі підготовки до Євро 2012 це питання є досить

проблемним. Наша система підготовки кадрів не забезпечує повною мірою потреб туристичної сфери у спеціалістах середньої та нижчої ланки, котрі безпосередньо обслуговують туристів. Необхідно суттєво поліпшити якість підготовки кадрів, вивчення іноземних мов, опанування необхідними практичними навичками.

Оцінивши підготовку та розглянувши проблеми, що необхідно вирішити до початку чемпіонату, треба зазначити і перспективи розвитку туризму в Україні в контексті проведення чемпіонату Євро – 2012:

- стимулювання іноземного туризму шляхом створення позитивного туристичного іміджу країни як країни безпечної та комфортної перебування.

- спрощення візових формальностей, розбудова індустрії туризму та підвищення, відповідно до європейських стандартів, якості обслуговування.

- вітчизняний туризм — один з пріоритетних джерел загальних валютних надходжень країни та важливий чинник розвитку національної та регіональної економіки.

- фінал чемпіонату Європи з футболу 2012 року — унікальна нагода ознайомити гостей чемпіонату не лише зі стадіонами, готелями та ресторанами, а й показати їм красу нашої природи, пам'ятки історії та архітектури, шанс відкрити Україну Європі і світу.

Висновок: Отже, Євро-2012 має стати серйозним поштовхом для подальшого розвитку вітчизняної туристичної галузі України. Якщо будуть втілені всі плани в життя, то вже через декілька роки Україна стане перспективною туристичною державою з розвиненою інфраструктурою та високим рівнем сервісу.

1. Інформаційний центр – Україна 2012: <http://www.euro2012.ukrinform.ua/>

2. Державна служба туризму і курортів України: <http://www.tourism.gov.ua/>

3. Офіційний веб-портал Київської міської влади: <http://www.kmv.gov.ua/divisions.asp?Id=3408>

4. Міністерство культури і туризму України: <http://mincult.kmu.gov.ua/>